

Text i fotos: JORDI BADIA

jordibadia@infonegocio.com

Coleòpters

A l món es calcula que hi ha descrites aproximadament 1,6 milions d'espècies d'éssers vius, sense comptar les extingides que coneixem només dels fòssils, ni els organismes procariotes –és a dir amb cèl·lules més simples i sense nucli, com les bacteries– als quals la definició d'espècie no encaixa prou bé. D'aquestes, prop d'1 milió són insectes, dels quals prop de 400.000 pertanyen a l'ordre coleòpters, són escarabats. Compareu amb les 10.000 espècies conegudes d'ocells o les poc més de 5.000 de mamífers! Els escarabats són, amb molta distància, els líders absoluts de la biodiversitat, el disseny de més èxit de la història de la vida. Si mai us trobeu davant d'un creacionista pesat, d'aquells que confonen el que és real amb el que és espiritual, pregunteu-li el perquè de la desmesurada afició divina pels escarabats!

La majoria d'espècies de coleòpters viuen a terres tropicals; tot i així n'hi ha comptabilitzades unes 15.000 a Europa, de les quals 10.000 viuen a la península Ibèrica. Essent tants, no és estrany que els escarabats es trobin per tot arreu, fent múltiples funcions a la natura. De manera contraposada, l'atenció que

ment grans, com banyes de cérvol, que utilitzen en la disputa enfront d'altres mascles, en canvi les femelles són més petites i amb mandíbules de mida normal. Tot i el pes de les banyes, l'escanyapolls aconsegueix enlairar-se en un vol sorollós. L'escanyapolls és inclòs a la llista d'espècies protegides per la llei de protecció dels animals de Catalunya.

L'extensa família crisomèlids agrupa als típics escarabats de cos semiesfèric, compacte i sovint amb lluentor metàl·lica. Moltes espècies de crisomèlids s'alimenten en exclusiva d'una o d'unes poques espècies de plantes properes, com l'escarabat de la patata que menja les fulles de la patatera (*Solanum tuberosum*) i d'unes poques plantes més de la mateixa família solanàcies. Les fulles de menta apareixen sovint menjades per *Chrysomela menthastri*, mentre que les del romaní per *Chrysomela americana*. Fixeu-vos en el romaní i amb sort hi trobareu camuflat el seu escarabat. Els pollancre i sobretot els salzes pateixen també les seves espècies particulars d'escarabats crisomèlids. En canvi *Exosoma lusitanica* és un crisomèlid polífag, s'alimenta de moltes plantes, de manera que

se'ls dedica és ben poca. Ja el català és una llengua molt pobra per referir-se als escarabats; amb prou feines si tenen nom aquelles espècies de més importància agrícola com la marieta de set punts, l'escarabat de la patata o el corc de l'arròs. Les fotografies mostren algunes espècies d'escarabats d'aquí, en una mostra que no pot pas ser representativa, només per obrir una finestra al món dels escarabats.

Entre els escarabats més grossos i elegants hi ha els de la família cerambícids, coneguts en conjunt en català amb el nom de banyarriquers i en castellà de *capricornios*. Tenen un cos esvelt i unes antenes llarguíssimes, més els mascles que no pas les femelles. Alguns són de colors foscos, negre o caoba, mentre que d'altres exhibeixen colors vius i contrastats. Moltes espècies de banyarriquers passen diversos anys en estat de larva alimentant-se de fusta morta i només unes setmanes en estat adult, que és quan se'ls sol veure sobre les inflorescències. És el cas de *Stranglia maculata*, *Chloropus varius* i *Corymbia rubra*. La presència d'escarabats cerambícids és sempre indicadora de bona salut i complexitat d'un ecosistema.

Però el més gran dels escarabats d'Europa és l'escanyapolls o cérvol volant (*Lucanus cervus*). Les larves, blanquinoses i de consistència tova, viuen durant uns 5 anys a l'interior dels troncs moribunds o ja definitivament morts d'alzina o de roure, o bé a les seves arrels. Després s'enterren per passar la fase de nimfa i emergir transformats en el magnífic escarabat adult. L'escanyapolls destaca el seu dimorfisme sexual; els mascles -com el de la foto- tenen unes mandíbules desproporcionada-

ment grans, com banyes de cérvol, que utilitzen en la disputa enfront d'altres mascles, en canvi les femelles són més petites i amb mandíbules de mida normal. Tot i el pes de les banyes, l'escanyapolls aconsegueix enlairar-se en un vol sorollós.

Una altra de les funcions dels escarabats, especialment notable, és el reciclatge dels excrements dels grans mamífers herbívors. L'escarabat piloter (*Scarabeus sacer*), que viu en terrenys sorrencs, era ja venerat pels antics egipcis. Més freqüent aquí és el *Geotrupes vernalis*, un escarabat negre amb reflexos violats que s'enduu a petits bocins les tifes de vaca.

Podem trobar encara cuques de llum, escarabats butllofers, múltiples corcs i milers d'altres simpàtics escarabats més, molts d'ells bellament acolorits. Hi ha res més bonic al món que un escarabat de colors? ■

Fotos pàgina esquerra:

D'esquerra a dreta i de dalt a baix: tres banyarriquers *Stranglia maculata*, *Chloropus varius* i *Corymbia rubra*; l'escanyapolls (*Lucanus cervus*), tres crisomèlids *Chrysomela menthastri*, l'escarabat del romaní (*Chrysomela americana*) i *Exosoma lusitanica*, i l'escarabat dels fens (*Geotrupes vernalis*).

Fotos pàgina dreta:

Alguns escarabats de costums florícoles: a l'esquerra *Mylabris quadripunctata* amb 4 punts a cada èlitre; al centre dues femelles d'*Oedemera flavipes*, de cos estilitzat i a la dreta *Oxythrea funesta*. Mentre s'alimenten del pol·len de les flors, molts grans d'aquest pol·len queden adherits al seus abdomens pilosos, de manera que involuntàriament aquests escarabats pol·linitzen les flors.